

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZAR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden Februárius 14 dik napján, 1815-dik esztendőben.

Német Ország.

A' Württembergi Király ilyen hird-
dést bocsátott a' maga népéhez azon Kép-
viselőknek kiválasztásokra nézve, a' kik
Stuttgartba közönséges Gyűlésre, mint
Rendek, a' jövő Mártius' 15-dik napjára
meghívatottak: —

„Fridrik, isten' kegyelméből Würt-
tembergi Király, Svéviai és Tecki
Fejedelem-Hertzeg, etc. etc. etc. —

„Kedves Híveim! Meghatároztuk, hogy
a' Rendeknek közönséges gyűlésére, mely-
nek elkezdődése Mártius' 15-dik napjára
rendeltetett vala, az akkor nevezett, Korona'
négy örökös tisztjein 's a' Hertzegi,
Grófi, és nemes jószágok' birtokosain, 's
néhány általunk e' végre kiválasztott papi
személyeken kívül, az úgy nevezett Jó
(népes) városok is és minden kerületek, a'
mellyekben fő tiszt van, egyegy képvisel-
lőt választassanak és küldjenek. Ezeknek
választásokra nézve ilyen rendelkezéseket te-
szünk: — (Ezek a' rendelkezések itt nem le-
fordítva, hanem csak summázva következ-
nek.) —

„A' Rendek' gyűlésében képviselőt vá-
lasztani jussa van, minden vallásra való te-
kintet nélkül, a' helységek minden lakosai-
nak, nemesnek, polgárnak, parasztnak, ha
a' 25-dik esztendőt felyül haladták, és ha
fekvő jószágból 200 vagy több forint jöve-

delmet vesznek; innét csak azok a' neme-
fek vétetnek ki, a' kik a' Rendek' gyűlésé-
ben különben is egy férfi voksal bírnak:
de az ilyeneknek familiáikból való egyéb
tagok sem szoríttatnak ki a' választás' jus-
sától. A' ki több kerületekben birtokos,
's abból való jövedelme mindenikben fel-
telik 200 forintra, mindenikben bír vá-
lasztó jussal, de mindenütt és mindenkor
maga tartozik voksolni, azt másra nem biz-
hatja. A' kinek több kerületekben lévő
jóságából való jövedelme egygyütt telik
200 forintra, az ilyen ott bír voksolásnak
jussával, a' hol lakik. A' katona szemé-
lyek is bírnak voksolásnak jussával, ha jó-
szágaiknak jövedelme meg engedi. —

„Képviselőkké választathatnak minde-
nek, akár minémü rangú emberek legye-
nek, ha 30 esztendőt értek, és a' három
keresztény vallások között valamelyikhez
tartoznak. A' választók' bizodalmatól függ,
hogy a' magok kerületekhéli emberek köz-
zül valakire voksoljanak-é, vagy pedig más
kerületbéliire, ha ehez nagyobb bizodal-
mok van. A' választóknak önnön javok
kivánnya, hogy belátó, bölts, és betsüle-
tés embert választassanak képviselőnek, mint-
hogy ez a' Rendek' gyűlésében, egyenesen
csak a' maga tulajdon meggyőződése sze-
rént voksol. Az altisztek és köz katonák
nem választathatnak képviselőknak, a' tisz-
tek is csak békség' idején. Ezeknek, ha

Útnak kell indulniok, fe kell tenni a' képviselőséget, a' midőn más új képviselő által töltetik-bé az ő helyek. Nem választathatnak semmi királyi tisztek, papok, orvosok és kéz orvosok közül azok, kik a' választás munkájában részesülnek; de ugyan ezek közül azok, a' kik nem tisztviselők, más kerülettől képviselőnek választattván, azt elfogadhatják. Nem választathatnak továbbá, a' kik valamely büntetésért fenyítő ház vagy vár belüli büntetésre, vagy is hivataljoknak elvesztésére ítéltettek, vagy még vizsgálatás alatt vagynak, avagy a' kik jószágaiknak elkotyavetyéltetésére, adminisztrátásra vagy idegen concursusra, ítéltettek. —

A' választásbéli foglalatosságának előkészületei közé tartozik, hogy a' választó jussal bíró embereket az előljárók laistromba tegyék, 's a' 25 esztendősségen kívül arra szorossan vigyázzanak, hogy tsak azok irattassanak-bé a' választók közé, a' kiknek 200 forint jövedelmék van fekvő jószágaikból, 's a' t. —

Spanyol Ország.

Az Algieri tolvaj Fejedelem hadat izent Spanyol Ország ellen; a' Spanyol kereskedők nagy félelemben vannak, sem hadi hajójak nints, mellyekkel a' Státus a' kereskedő hajokat ezen tolvajok ellen védelmeztesse, sem egyéb oltalmazó eszközeik. Amerikához úgy szölván majd közök-sintsen többé; már most a' magok partjaik mellett is elrabolják őket az Algieriai tolvajok.

A' Királyi szivéve vévén azt a' nagy inséget, mellyeket a' sok beteg katonák az ispotályokban, úgy szölván egymás hátán fetrengve, vagy egymásra halmazva szenvedni kéntelenítettnek, azt határozta, hogy ennekútánna mind azok, a' kik a' Károly Rendjét vagy pedig azt az engedelmet meg nyerik, hogy külső Hatalmasságoktól kapott Rendczimereket viselhesse- nek, 150 Piastereket fizessenek az ispotályok számára.

Minden tudósítások, a' mellyek Jan. 10-dikén indultak Madridból, meg- egygyezve erőssítik, hogy a' Király a' Gériillásokhoz, a' kiknek elosztatta- sásokat nem régen olly szorosan parantsol- ta vala, olly meghívó bi detést bötá- tott, hogy ismét gyülekezzenek össze. Azt is erőssítik, hogy a' Regementeknek teljes számra való pótoltatások 's hadi láb- ra való állittatások eránt is parantsolatok adattattak-ki. Mi okozza mind ezeket, nem tudhatni, gyanítani külömbkülömbfé- léket lehet. Egy Madridi tudósító így fejezi-ki a' maga bizontalankodásai között a' maga buzgó vélekedéseit: —,

„Akár mint legyen, ugymond a' do- log, minket a' mi siralmas inségeink mel- lett is el nem hagyott a' nemzeti méltóság- nak érzése, sőt úgy látzik, hogy napról napra feljebb emelkedik. Mi nem aka- runk engedni semmi tekintetben; senki- nek segedelmit nem keressük, 's úgy lát- szik, hogy a' mi ministeriumunk azokkal a' kik hadakozást kebelünkbe hozták ép- pen úgy bánik, mint azokkal, a' kik há- zánknek megtartatásában segítségünkre voltak; summi külömbséget nem teszen közöttök. Maga a' Pápa sem ditsérhet be- nünket; az ő rendkívül való követyit sem fogadtuk-bé, 's a' többi.

A' Madridból Jan. 20-dikán in- dult 's a' Párisi levelekben kijött tudósítá- sok szerént, a' közönséges bötánathírde- tésből, semmi se' leve. Hogy Minister Cevallos a' Királynak nyujtott-bé egy irást, melyben azt jóvállotta néki, hogy va- lamint a' Kortések minden barátjaiknak, úgy a' Spanyol országból eltávozott min- den hazafiaknak közönségesen megbötát- ván hirdettessen közönséges amnestiát, e' bizonyos dolog. A' több Ministerek is mind jónak találták az ő jóvállását; nem tsuda tehát, hogy olly nagy reményég vala. a' dolgoknak jóra való változásához. De hijába, Ostolaza, Escobiquis, Ca-

stró, 's több pap társaik, kikből a' Király' titkos tanácsa áll, magokat annak ellene szegették.

Nagyon szomorú környülállás erre a' szerentsetlen országra nézve az, a' mit most megújítva irnak a' Frantzia levelek, hogy új Spanyol országnak (Mexicónak 's a' több hozzá tartozóknak) függetlenségére már az oda való Vice-Király Calleja is réá állott volna, 's magát az insurgensek' vezérével Morafesssel össze isatolván, az országnak senkitől való nem függését 's magában való fennállását közönséges Proklamatió által kihirdette, egyszersmind mind azokat a' lakofokat, a' kiknek ez az új változás nem tetszik, meghívta, hogy minden felvehető vagyonaikkal egyetemben hajókra ülven evezzenek - el onnét, a' melly végre a' Vera-Cruxi kikötőhelyben fogják találni a' szükséges szállító hajókat.

Sz. Domingo.

Tudjuk az előbbeni levelekből, hogy annak megpróbálására, valyon ezen szigetnek lakosait szép módon réa lehetne - s a' Frantzia úralkodás alá venni, három biztosok küldettettek vala el, kiknek neveik, Dauxion-Lavaisse, Medina, és Draveman, a' kik nem csak hogy semmire nem mehettek, hanem ezen felyül az egyiknek úgymint Medinanak nagyon szomorú játékot is kellett a' Henrik Király fő városában Sansouciben jádzeni. A' más kettő csak messziről, t. i. Jámaikából próbálták levelezés által réa venni Pethiont (a' kik csak Előülő) és Christophot, a' ki Henrik Király nevezet alatt országol a' szigeten: hanem Medina oda a' szigetre is kiszállani mérészelt, a' hol a' Christoph' keziére akadván, kemény fogságra jutott. A' dolgot hosszasan elő beszéli az ott kijövő udvari újság (Royal Gazette of Haiti): —

„T. i. a' (nem régen meghalálozott) Frantzia Ministertől Báró Malouettól, a' ki

a' tengeri dolgokat és plánta tartományokat kormányozta, ide küldetett Spionoknak egygyike, Medina a' ki ezen szigetnek belső környülállásait a' régibb időkből jól esmérvén most azt válalta vala magára, hogy a' lakosok között meghasonlásoknak magvát hintez-el, elfogattatott. Ő Medina név alatt szállott vala ki ide, de nem soká megismerték, hogy az a' híres Franco-Augustin légyen, a' ki a' Toussaint-Louverture Kormányozósága alatt itt szolgálván, a' Lecleer alatt Napoleontól ide küldetett expedíziókor hazája' áruló-jává lett. Napoleonnak igen hűféges emberévé vált volt. Ez az ember most a' leg alacsonyabb 's leg veszedelmesebb munkára vetemedett, a' midőn a' Malouet Spionjává lett vala. —

„A' Frantzia Országlószéktől Medina és társai eleikbe adatott utasításokban igen nevezetes és réttentetes plánumok találtattak a' Haitti nép ellen, mellyeknek kitéttzőlög Malouet a' szerzőjök, mint a' Medinanál találtatott irások mutatják, 's az ő megvallattatásakor ő maga is olyan titkokról tett vallást, a' mellyek ezen szigetnek lakosaira nézve igen fontosok. Az árulónak elfogattatásakor, éppen Henri várába vette vala útját Király ő Felsege, a' szigetnek oltalmaztatására meg kívántató kérésületeknek elrendelésében foglalatoskodván: de értésére esvén ezen szabadsággylkoló Ágensnek meg fogattatása, azonnal bėjött Saus-Soucibe familiájával egygyütt, a' hol a' Medina' vallástételeinek jegyző könyvéből által látván, hogy az ő elfogattatása által melly nagy veszedelemtől menekedett volna meg a' sziget, azonnal össze hívatta országának fejeit, hogy a' fő városban Te Deum laudamus eneklés által a' Mindenhatónak adjanak hálókat azért, hogy a' mi megengesztelhetetlen ellenségeinknek veszedelmes célzássaik világosságra jöttek. A' városba való megérkezéskor ágyúdurrogás és véghetetlen

örvendező kiáltozás által fogadtattak Király és Királyné ő Felsegek. E történet 1814-ben, November 17-dikén.

„Az Ország' fejei 's minden polgári és katonai fő méltóságok feleségeikkel egyetemben egész gálában megjelentek az Udvarnál, hogy a' Felseges familiát a' Püspöki templomba kísérik. A' templom bévonatva volt fekete posztóval, a' melly gyászszal azt a' halálos íteletet akarta Henrik Király a' maga népének emlékeztetésben megújztatni, mellyet a' gonosz Rochambeau egykor Port-au-Prince városában egy nagy bálban kijelentett a' Haitii lakosoknak. Ekkor is így vonták volt bé a' szálának 's ahoz tartozó szobáknak minden falait fekete posztóval. A' halálos sententia a' Szeretseny aszszonyokhoz volt intéztetve, 's midőn azt Rochambeau a' Kormányozó a' bálban felolvasta, ő is ezen aszszonyokhoz intézte szavait, mondván nektek, hogy legyenek ferjeik' temetségének szemmel látó tanubizonyságai. Az Európai vagy úgy nevezett fehér aszszonyosok rostélyos kerítésben lévő székeken ültek, 's ott katagták a' szegény fekete aszszonyoknak ferjeikért való siránkozását? —

„A' templomot mostanában véghetetlen sokaság töltötte-el; a' fegyveres sereg is fegyverben állott; végre a' Királyi familia, is lejött. Medinát egy székre felállítván hittal egy támasz mellé kötötték vala, így kéntelenítették nézni a' solennitást és halgatni a' beszédeket. —

„A' Püspök egy Királyi proklamációt olvasott fel, melly ezen szeretsés történetnek leírását foglalta magában; azután fel olvastattak a' Medinából találtatott irásokat is, a' mellyeket a' Püspök értelmes jegyzésekkel kiegészítvén, a' nép' eleibe terjesztette, hogy miképpen iparkodtak a' Frantzia Ágeusek a' Haitii népet egymás ellen ingerelni, őket egymással-össze vesztetni, fel fegyverkeztetni, 's képpen vége-

zetre ismét a' Frantziák' rabszolgaikká tenni. Végre felolvastattott a' fő Tanátsnak a' Királyhoz intéztetett végzése is, melly által az a' határozás fejesztetik-ki a' Haitii népnek nevében: hogy ők vagy szabadságban és függetlenségben élni, vagy meghalni kívánuak, 's a' többi.

„Az alatt, míg mind ezek véghez mentek (így szoll végezetre a' tudósító) egészen felforrott a' katonáknak és a' népnek szívében a' méreg; az ábrázatokból kitett azon ragadozók ellen való dühösködés a' kik őket ismét eloyomni iparkodnak; némelly tisztak akaratok ellen is kardjaikhoz kaptak; Frankó (Medina) a' széken lélekzetet is alig vehetett a' nagy rettegés miatt; imátkozással töltötte idejét, 's lelkét az egeknek ajánlotta; végezetre a' helynek szentsége, a' fényes udvar 's a' körüllette álló sok katonaság, 's a' gazdag öltözetű kereszt-czimeres tisztak' sokasága, oly nagyon megzavarták a' gonosz embernek elméjét, 's úgy elgyengítették erejét, hogy terdjére esett. Mikor Báró Vastey az egygyik Titoknok, ezen felkiáltó szókat elolvasta: — Tehát barátaim! ezen kettő között, Ur és Szolga, választástakarván tenni, ne esmérjetez akadályt a' bosszúállásban, a' melly éget benneteket. Síessetek a' fegyverfogásra, öldöklésre, égetésre, és öldöklésre! — azt gondolta Franco, hogy a' sok' ezer bajonétot az ő meljünek akarják fordítani és elajult; ezeket hoztak és azzal élesztették fel. Jó lett volna, hogy Dauxion és Draveman is az ő társai, mellette állottak volna; sajnálottuk, hogy Malouet minden plántástársaival egyetemben, szemmel látó tanui nem lehetek ennek az innepi solennitásnak. Ketségkívül mind ezek nagyön örvendenek, hogy jó távol lehetek innét, és ha Franco, ez a' gonosz lelkű ember, körmeink közzül valaha kiszabadúlhat, kétségkívül szeretsésnek fogja magát tartari. Templom után katonamustrát és gyakorlásbéli

próbát tartott, 's 4 órákor 1000 személyekre való ebédet adott a' Király.

„A' Pohárköszönések között ezek is előfordultak: Éljenek boldogúl: az *Angliai nagy lelkű Régens Princz, kinek ditsősége összehasonlíthatatlan*; — a' Szeretsenvásár eltöröltetésének nemes lelkű halhatatlan első munkálkodója, *Wilberforce!* — 's több e' félek. Utóljára a' Király ivott a' maga vitéz' népének boldogulásáért. Soha sem volt a' hadakozásnak égőbb kívánsága, mint most van nállunk, ha tsakugyan meg kell lenni, hogy hadakozzunk. Mindenek meggyőzöttetve vannak a' felől, hogy nem soká el közelíteni fog hozzánk egy ragadozó nyáj, hogy azon leg rettenetesebb veszedelmeket reánk hozza, a' mellyeket a' Leclerkek től és Rochambeauktól szenvedtünk. A' kevesebb belátásuak is hiszik mar azt közöttünk, hogy a' Frantziák ismét lantzra és semmíve tenni akarnak bennünket; tsak ezt kiáltozzák mindenek, fegyverre! fegyverre! a' vének, aszszonyok, 's gyermekek is fegyvert kívánnak. A' mi Port de Paix, Rabel, és Bomborde hegyes vidékeinkben lakó aszszonyemberek, mar boszszú nyelvű dárdákat és dzsidadákat szereztek magoknak, 's így kiáltoznak: Ha jöni akarnak ellenségeink, hagyjátok hogy jöjjenek; mennél többen jönek, annal nagyobb lesz a' mi győzedelmünk!“

Azt tartják közönségesen, hogy a' feljebb nevezett Frantzia biztosoknak Sz. Domingo szigete eránt kimutatott magaviselete, mellyet mint a' történet után erősítik, még 18-dik Lajos maga sem hagyott helybe, azt okozta, hogy azolta a' szigetnek két fejei Christoph és Pethion, annak védelmezésére magokat szorosán össze tsatolták, 's őket olly lépéseknek tételére indították, mellyek azt mutatják, hogy Nagy Britanniaival magokat szorosabban össze akarják tsatolni.

Ezt mutatja a' feljebb említett egészségivásokon kívül az is, hogy Pethion az Anglus kereskedő portékáknak nagy szabadságot engedett a' maga kikötőhelyeibe való bemenetelre, Henrik Király pedig már jó ideje hogy Agenseket tart Londonban, a' kik, ha szintén őket az Angliai Országlószék még eddig forma szerént való követeknek meg nem esmérte is, legalább azt a' hasznot teszik ott, hogy Európát az úgy nevezett Haiti Státusoknak illy sokáig nem esmértetett, vagy tsalfa módon leíratott állapotjával valóságosabban megemértetik. Ezen Ágensék tétették közönségségé Londonban a' Sz. Domingo szigetén mostanság kijött minden közönséges leveleket 's a' Henrik fő Tanácsából kijött minden Aktákat, a' melly Akták közzül az egyik ilyen hathatos kifejezéseken végződik: —

„A' Frantziák megvetnek minket, és ostobábbaknak tartanak, hogy sem tsak azt is feltennék röllunk, hogy tsak az a' magunk' megtartására vonszó indulat is lelkesítene bennünket: a' melly minden állatokkal vellek születettik. Melly esztelenség, melly vakmerőség azt gondolni, hogy mi tsak úgy (*mir nichts, dir nichts*), minden meggondolkozás nélkül alája fogjuk magunkat a' Frantzia Ország uralkodásának adni! Avvagy olly nagy jótéteményeik által tettek ők minket a' magok adóssaikká, hogy háladatossághol kelljen békóba veretni magunkat ó tőllok? Miért ke-lene nekünk mostani Urunkat egy olly Főjedele mért feltserélnünk; a' ki nekünk egészen idegen, és a' ki nekünk soha jót nem tett? Röviden szollván azt kívánják tőlünk, hogy huszonöt esztendőktől fogva való hadakozások és győzedelmeskedések után magunkat a' legkegyetlenebb kínzásoknak alájok adjuk, 's türedelmesen és minden ellentállás nélkül össze martzongoltatni engedjük magunkat. Mi közünk nekünk most a' Frantziákhoz? nem széillyel szag-

gattuk-é már minden köteleket; mellyek által valaha ő hozzájuk tsatoltattuk? Megváltoztattuk nevünket, életünk' módját, és erköltszaineiket. Semmi hasonlatosságunk nintsen a' Frantzia néphez, a' melly minket üldözni, soha meg nem szűnt, 's a' mellyet mi ezért gyűlölünk. —

„Idegenek! ti mérészletek megvetni bennünket; 's minket a' szabadságra és függetlenségre méltatlanoknak lenni tartatik; azt gondoljátok, hogy mi alkalmatlanok vagyunk azokra a' nemes érzékenységekre, mellyek az embereket a' magok sorsoknak urává teszik. Nagyon meg tsaljátok magatokat. Meg fogjátok próbálni, ha arra kerül a' dolog, erőnket és bátorságunkat. Meghatározott akaratunk, hogy szabadok legyünk: azok is fogunk maradni ellenségeinknek minden iparkodásuk mellett is. —

Történyék-meg, hogy semmi más népek ügyünket fel ne vegyék, 's ezen megvilágosodott időben az igazságtalanság az igazságon győzedelmeskedjék: ezen esetben is homályosítsák-meg a' Haiti nép' ditsőségének sugarai a' más népekeit. Megesküszünk közönségesen, hogy előbb miat sem szabadságunkról és függetlenségünkéről lemondanánk, mind egy lábíg meghalni készebbek leszünk; városainkat, béplántált földjeinket, és fabrikáinkat felégetjük: hanem annakelőtte, míg ezek megtörténnének, kettőzött bátorsággal fogunk viaskodni, 's azon elnyomóink közül ezereket felmészárolni, a' kik a' mi vérüktől idegenek. Ekkor osztán hasonlítsion bár Haiti egy tsupa kőomláshoz, és bár szolljon e' képpen a' jövődő világ: *Itt lakott valaha egy szabad nemzet, a' melly meg tudott halni a' maga szabadságáért!* —

„Azokban a' hadakozásokban, mellyek a' politikára nézve folytatattak, tsak az

ármádák verekednek egymással, a' lakosok pedig tsendességben ülnek otthon. Az olyan elenyésztetére czélzó hadakozás' idején ellenben, a' milyenneel mi fenyegettetünk, fegyverhez kell aszszonyoknak, gyermekeknek, és véneknek kapni, és ilyenkor minden módon szabad kárt tenni az ellenségnek. Mi az ellentállásnak olly példái; fogjuk mutatni, mellyekre tsak kétségbeesésből lehet vetemedni, de a' mellyek más felől olyanok lesznek, hogy nagy tetteinknek hangjával az egész földet bé fogja az Eshó tölteni. Ittözni kell ezektől mind a' jelenvaló mind a' jövődő világnak. —

„De nem fog-é soha megtörténnék; Haiti meggyőzhetően, és az igaz ügy győzedelmeskedni fog. Meg nem fog eza' mi erővel való elnyomattatásunkra czélzó próba soha tétettetni, azért, miuthogy az Európai Fejedelmek és népek között a' be-tsület és ditsőség uralkodik, és Nagy Britannia — ez a' világ' szabadlője — meg fogja ezt a' rút tselekedetet akadályoztatni.„

B é t s.

Az Austriai Császári Státusoknak legörvendetesebb napjok, a' Ferentz Császár ditsőséges születése napja, minden közönséges pompa nélkül ugyan, de a' legépületesebb buzgóféggel inepeltetett-meg itt a' múlt vasárnapon. — Herceg Kautitz-Rittberg azzal tisztele-meg ezen napot, hogy 3000 forintokat ajándékozott azon Maria-Hilf és Leopoldstadtnévű külső városi szegény születésű gyermekek' számára, a' kik az utolsó 12 esztendőök alatt Febr. 12-ik napján születettek. — Cs. K. Kamerarius Szvetics úr pedig 5 akó jó bort küldött az itt lévő invalidus háznak, hogy minden abban lévő Veteranus, egyegy meszely bort kapjon ezen szerentses napon.

Febr. 11-dik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 277 3/8 forintot Váltó-trédulában. Egy Cs. aranyért 12 forintot 50 krt.